

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegrafulu ése de doua ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foieji; pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nr. 52. ANULU XII.

Sabiu, in 5 17 Iuliu 1864.

tru provinciile din Monarchia pe unu an 8 fl. éra pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia óra cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua óra cu 5 1/2 cr. s. pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. fa

Diet'a transsilvana.

Siedinti'a din 19 Iuliu (1 Iuliu.)

(Drumul feratu.)

(Continuare si capetu.)

Dupa citirea protocolului in limb'a magiara si dupa aplacidarea unei scurte concedie pentru M. Schuller si G. Munteanu, se continua desbaterea asupr'a drumului feratu transsilvanu.

Br. de Friedenfels descrie inceputulu acestei cauze multu importante; apera regimulu contr'a invinuirilor aduse in siedinti'a din urma de mai multi oratori; espune datoriele tieri fatia cu imperiulu, care a smulsu tier'a din ghiarele Turciloru si i-a restituitu pacea, ordinea si buna starea; documentéza, ca nu regimulu e de vina, déca inca nu s'au inceputu cladirea drumului feratu, ci luptele cele necurmte între cele doue partide din tíera, ambele tari si mari; in fine, de si nu póte consimti pedeplinu nici cu principiele, nici cu form'a representatiunei, totusi, apretiuindu mai multu fiinti'a de cátu form'a, se invoiesce cu representatiunea, sperandu, ca astfelu diet'a va deveni la unu conclusu unanimu.

Brann de Lemény staruiesce pentru lini'a Aradu-Brasiovu cu linii laterale spre Clusiu si Sabiu, cá pentru lini'a cea adeveratu transsilvana.

E. Herbert ia dreptu testu (ilaritate) pentru cuventarea sealega imperiala din a. 1856. nr. 238, § 2 si 5, unde se dice, ca concessiunea pentru prelucrárile drumurilor ferate compe ministeriulu de comerciú, industria si cladiri publice in contielegere cu ministeriulu de interne si cu comand'a suprema a armatei. Concessiunea facerei drumului o dá Maiest. Sea c. r. apostolica.

Ear § 5 dice: Pentru esoperarea concessiunei la cladirea unui drumu de feru vine a se dá o petitiune respectiva la ministeriulu de comerciú, industria si zidiri publice etc. Pe bas'a acestoru legi regimulu a fostu in dreptu a cladí lini'a aceea, pentru carea s'au gasitu intreprinditori. Proiectulu pentru lini'a Aradu-Turnu-rosiu e gat'a, pecandu alu liniei Clusiu-Brasiovu, care linia aru constá vre 120 milióne, inca nu e gat'a. Déca vremu drumu de feru, apoi sa ne multiamim cu lini'a, ce ni o dá regimulu; cáci de nu, remanemu fára drumu de feru. Apoi combate in representatiune cuventulu „faptu complinitu“ din aline'a 18, prin care se invinúiesce regimulu fára dreptate. Toti amu castigatu prin regim: tieranulu libertate, proprietarulu despagubire, preotímea sasésca ecuivalentulu pentru dicima, preotímea romána ajutore, amplotatii lefi etc.; si asiá nu se cuvine a ne aretá nemultiamitori cátra regim. Mai departe-lu nedomeresce in representatiune pasagiulu, unde se dice, ca Austri'a sa intre in negociatiuni cu Romani'a; cáci, dice, candu marea-potere Austri'a n'aru mai avé alte trupe, decátu numai cele eroice, ce stau in Schleswig—Holstein, totusi densulu n'aru poté pre-tinde, cá ea sa se contieléga cu principele Romaniei, care e numai unu vasalu alu Turciei! (Hoho! in stáng'a.) Cu unu cuventu declara, ca de óre ce stámu intr'o positiune de alternativa, cá adica ori sa ne lasámu de speranti'a drumului feratu, ori se priimim lini'a ce ni se dá, e contr'a representatiunei.

Rannicher in cuventu samburosu espune statulu cestiunei, si intre applause si acclamatuni sgomotóse provóca la unire: desbaterea speciala sa se trecá, dá, si membrii dietei sa se scóle toti cá unulu in concordia fratiésca si sa priimésca adress'a cátra Maiestatea Sea!

Gull n'are nimieu incontr'a acestei propuneri, dar dupa regulamentu nu se póte esecutá, cáci la desbaterea generala póte fi vorb'a numai de sprijinire ori reieptare. Rannicher crede, ca desbaterea generala se va ncheiá si apoi se va pune intrebarea de sprijinire. Presiedintele nu concede a se terminá desbaterea generala, mai fiindu in scrisi atátia vorbitori, cáror'a le face rendu. Continuandu-se dar desbaterea generala,

Ladislau V a j'da intr'o cuventare mai lunga accentuéza preferinti'a drumului Oradea—Clusiu—Brasiovu, care intrandu in Transsilvani'a dela medianópte—apusu ese in Romani'a spre médiadi—resaritu, atinge cele mai multe cetáti si tinuturi ale Transsilvaniei si se póte folosi de cea mai mare parte a locuitoriloru tieri. Mai departe amintesce, ca lint'a acést'a e aceea, carea Esc. Sea Gubernatorulu, inaltulu Gubernu alu tieri si inalt'a Cancellaria aulica transsilvana au aflatu de bine a o recomandá cá mai corespondiatóre atátu cu privire la interesele tieri, cátu si cu privire la interesele imperiului, si ca lini'a acést'a s'a declaratú si din partea celoru mai competinti tehnici a fi cea mai buna; si ca pentru lini'a acést'a s'a declaratú si ministeriulu c. r. de resbelu din punctu de vedere strategicu. Cátu pentru opiniunea publica, ea prin organele sele: prin jurnalele patriotice, atátu magiare si románe, cátu si germane—afara de un'a foia germana— inca s'au enunciatu pentru acést'a linia. Lucrulu celu mai naturelu dar aru fi, cá membri idietei, cá deputati transsilvani, sa se enuncie pentru drumulu acést'a, ce l'aru dori si densulu; dar vediedu din vorbirile antevorbitoriloru atátu ale celoru de ieri, cátu si ale celoru de astadi, precumu si din conversárilu private cu colegii sei, cu toti purcedu din punctulu de vedere alu concessiunei definitive, ce s'aru fi datu pentru cladirea liniei dela Aradu pâna la Alvintz: de aceea, de si densulu in deschiderea unui concursu pentru acelu drumu inca nu póte aflá o concessiune definitiva, totusi vediedu cu dorere, ca nu va poté schimbá convictiunile dietei, între astfelu de impregiurári nu póte alt'a, decátu a se alaturá lângá lini'a aceea, carea dela Alvintz incolo aru coresponde mai multu intereselor tieri; si de óre ce acést'a linia este aceea, ce duce pela Blasiu pe Tarnávi spre Brasiovu si Buzeu, cu linii laterale la Clusiu si Sabiu, si de óre ce acést'a linia o recománda si comissiunea: pentru aceea partinesce si densulu propunerea comissiunei. Acést'a in sa o face cu acea conditiune, cá diet'a sa priimésca, a se dice in adress'a asternenda Maiestatei Sele espresu, ca unu drumu, ce intrandu dela Aradu pela Zám in tier'a nóstra, si dupace taia câte—va mile de pamentu dealungulu marginei, indata aru si esí pela Turnu-rosiu, de si cumva póte aru conveni intereselor comerciale ale imperiului, dar de siguru n'aru coresponde nici intereselor tieri, nici sperantielor de a se dá Transsilvaniei unu drumu transsilvanu, de óre ce unu astfelu de drumu n'aru poté meritá numele de drumu ardelenescu. Mai departe cu acea conditiune, cá diet'a sa binevoiésca, nu numai in preambulu, unde se pomenesce ce—va despre acést'a, ci si in petitulu adresei la punctulu 2. a enuciá anumitu, cá in acelasi tempu, in care se va dá concessiunea pentru Alvintz—Brasiovu, sa se concessiuneze totdeodatasí liniile laterale Sabiu si Clusiu. —

O b e r t r e n u n c i a l a c u v e n t u .

Dr. Ratiu rectificá comitetulu de invinuirea ce i o face Br. Friedenfels, cá candu elu aru fi deconsideratu lini'a Aradu—Sabiu—Turnurosiu, cáci diet'a nu póte consimti totdeun'a cu proiectele regimului; apoi respunde lui Herbert, ca nu e nimicu derogatoriu pentru unu statu mare, de a intrá in negociatiuni cu unu statu cátu de micu, candu acést'a o ceru interesele lui *); in fine crede, ca déca s'aru fi deschisu concursu si pentru lini'a Clusiu—Brasiovu, pentru aceea inca s'aru fi gasitu concurenti, si inca póte mai multi decátu pentru cea dela Aradu la Sabiu.

Maager cere cuvertulu; intr'aceea se ivesce o scena fórté sgomotósa. Rannicher cere cuventulu pentru unu casu straordinariu si fulgera asupr'a lui Maager, care parasise tribun'a, ce-i competé cá referinte, si se pusese in scaunele deputatiloru. Rannicher cere, a se intrerumpe siedinti'a

*) Trebuie sa marturisim, ca aperia acést'a a dreptului principatoru románe unte ni se pare prea domóla fatia cu unu atacu atátu de malitiosu si fatia cu unu atacatoru, cáruia Romani'a se pare ca si cá statu vasalu i e prea multu. Red.)

pe câte-va minute, că sa se aléga altu referinte, déca Maager se lapeda de stégulu, ce are datorinti'a a-lu aperá. Presiedintele nu ia 'n considerare propunerea lui Rannicher, dar

Maager se re'ntórce la scaunulu seu de referinte, si începe a vorbi despre activitatea sea publica (Binder cere cuventu), carea-lu va scuti de invinuirea, ca si-a parasitu steagulu. Intre deputati, dice, numai pentru aceea si-a luat loculu, cá, standu cu totulu pelánga propunerea comitetului, sa póta totusi vorbi despre unu obiectu, despre care in comitetu n'a vorbitu, pentruca inca nu sciá. Au auditu adica, cá regimulu e resolutu, a remané pelánga propunerea sea si a cladí lini'a Sabiiu—Turnu-rosiu pentru ori ce pretiu, si ca hotaririle dietei nu voru poté schimbá intru nimicu planulu acest'a. De aceea dar si-a lasatu loculu de referinte si s'a pusu in sírulu deputatiloru, cá catu va poté sa 'mpedece realisarea unui planu, care dupa parerea majoritatii n'aru duce la sfarsitu bunu. (Dr. Teutsch cere cuventulu.) Apoi arata in cuventu lungu si fórte energicu, ca regimulu a parasitu calea constitutiunale, de óre ce cladirea linieloru ferate se póte face numai dupa contielegerea regimului cu senatulu imperialu. Mai departe invinuesce regimulu, ca e partinitoriu, si spre argumentarea acestui assertu trece preste tóte motivele, ce l'aru fi potutu indemná a partini lini'a Aradu—Sabiiu—Turnu-rosiu; aduce nainte, ca nici din punctulu strategicu, nici din alu comerciului universalu, (care Austri'a dorere inca nici ca-lu are!), nici din alu intereseloru tierעי, nici din alu finantieloru regimulu nu póte partini lini'a acest'a, ci numai din politica, vrendu adica a se folosi de lini'a acest'a, pentru de a face capitalu politicu si de a deschide drumu constitutiunei imperiului. In fine spera, ca regimulu va audi cuvintele de nemultamire ale tierעי si va stá pe locu in drumulu, pe care au plecatu.

Vicepres. gub. Popp apera regimulu de acus'a partinirei; dintr'alte nu afla competinte regimulu tierעי la a-perarea regimului imperialu.

Obert cere incheierea desbaterei, carea in sa nu se priimesce. Astfelu se continua desbaterea, si cuventulu sedá lui

M. Binder. Acest'a amintesce mai antáiu de positiunea, ce o-a ocupatu densulu atátu in comitatelu sen. imp., cátu si in alu dietei. Apoi venindu la merítulu lucrului, cérca a demonstrá, ca lini'a Aradu—Sabiiu—Turnu-rosiu e cea mai cu scopu de asta data. Transsilvani'a, dice, e in periculu de a fi 'ncungiurata de alte drumuri si a remané izolata de comerciulu europeanu; cáci drumulu prin Galiti'a e concessiunatu, asemenea celu de prin Moldo-Romani'a; de aceea regimului nu i se cuviniu imputári, ca n'a facutu nimicu, ci tocmai multiamita, ca n'a lasatu sa se eschida Tranni'a de totu. — Drumulu dela Orsióv'a nu se póte incuviintiá, pentruca e fórte greu si sumptuosu, e espusu tunuriloru turcesci, dar mai cu séma pentruca e afara din Transsilvani'a. Pela Vulcanu asemenea nu se póte; celu dela Clusiu va trebui sa se zidésca din Transsilvani'a spre Ungari'a, nu dincontra; deci punctulu celu mai bunu de intrare e valea Muresiului. Déca aru fi in sa sa se zidésca tóte liniel, ce trebuiescu Ardealului, aru trebui facute trei: un'a pe Muresiu, alt'a pe Oltu, a trei'a pe Somesiu. Apoi demustra, ca dupa constitutiune regimulu are dreptulu de a cladí drumuri de feru, si de aceea procederea regimului nu se póte numi neconstitutiunala; combate parerea acelor'a, cari voru sa semene discordia si ura intre regimu si senatulu imperialu, demustra pe largu, ca lini'a cea adevérata a tierעי aru fi pe Muresiu insusu, ear nu pela Brasiovu si Buzeu; combate parerea aceea, ca Romani'a aru avé interesu a 'ncopciá la Buzeu, de óre ce prin acest'a Moldovi'a aru fi espusa armeloru austriace, in fine se ostenesce a aretá pe largu, ca lini'a pela Turnu-rosiu e cea mai buna d ocamdata, si se declara incontr'a representatiunei.

Dr. Teutsch se 'nvoiesce in principiu cu representatiunea, dar combate pre Maager, pre care-lu espune cá nestatornicu si plinu de contraste in lucráril sefe, plendandu odata pentru lini'a acest'a, de alta data pentru ceca; o defaimare a regimului din astfelu de gura e lauda pentru regimu!

Br. de Friedenfels apera regimulu si specialminte Cancelari'a aulica de invinuirea de a fi partinitoré unei séu altei linii.

Rannicher staruiesce pentru propunerea sea: de a se alege altu referinte in loculu lui Maager.

Alduleanu cá preside alu comitetului respectivu combate acésta pretensiune; asemenea si Obert cá referinte. In fine dupace Gull in cuventu lungu si meritoriu espune inca odata statulu cestiunei, ear Maager respinge insinuarea suspiciunárei regimului,

se priimesce representatiunea in totu cuprinsulu seu, — cu care acésta siedintia,

un'a din cele mai importante, mai sgomotósesi mai interesante ale acestei sessiuni, se 'ncheia pe la 3 óre.

Siedinti'a din 25 Iuniu (7 Iuliu) 1864.

Dupa cetirea protocolului in limb'a magiarasi dupa unele observári facute de G. Manu, Schuler-Libloy si Schnell, comunica Presiedintele, ca pentru cele trei propositiuni s'au alesu comitetele respective,

Apoi comunica o petitiune din Bohemi'a in privinti'a drumului de feru.

Puscariu si consotii au adusu o propositiune pentru modificarea §-iloru 41 si 49 din patent'a urbariala dto 21 Iuniu 1854, carea dupa ce se va traduce, tipari si impartí, se va aduce la tempulu seu spre desbatere.

Moldovanu cere concedia pe 6 septemáni, incependu din 15 Iuliu; Maager asemenea pe 6 septemáni. Ambele concedie se applacidéza.

La ordine e proiectulu de lege pentru sanctiunarea articuliloru de lege, ce i va aduce diet'a. (Proiectulu l'amu publicatu in nr. 48.)

La § 2. Dr. Teutsch cere a se lasá afara cuvintele: dupa obiceiulu de mai nainte, — care propunere, dupace Schuler-Libloy pretinde a fi in parte si a densului, si dupace Br. Friedenfels si Episcopulu Fogarasy dau unele desluciri in privinti'a cuventáriloru loru din siedinti'a din urma, se si priimesce mai cu unanimitate.

La § 3. propune Fogarasy, a se dice, ca câte unu exemplariu din legi sa se tramita si comuneloru, care propunere dupa unu micu discursu intre Br. Friedenfels si Fogarasy, se si priimesce. Propunerea lui Negrutiu, a se dice: „tramite“ in locu de „intimá“, si apoi: a se tramite si corporatiuneloru morale, nu afla spriginire.

La § 4. Eitel propune unu adausu: cá legea, nainte de a se publicá, sa nu se aplice. Nu e spriginitu de ajunsu.

§ 5. se priimesce intregu fâra desbatere. Si astfelu presiedintele propune, a se face representatiunea si cele de lipsa prin acela-si comitetu, care a pertractatu obiectulu. Se priimesce.

Citirea a trei'a se va face in siedinti'a urmatóre.

Presiedintele provóca a se alege in comitetulu pentru fondulu tierעי altu membru in loculu lui Maager celui concediatu.

La ordine e mai departe reportulu asupr'a proiectului de lege pentru schimbarea §§-loru 23, 26 si 85. ai patentei imp. dto 21 Iuniu 1856. Referintele Schnell ocupa tribun'a, si cá comisaru alu regimului presiedintele recomanda pre consiliarulu Lazaru, care din partea dietei e salutatu cu acclamatiuni.

Referintele Schnell citeste raportulu seu de 26 cóle, dupa care siedinti'a se 'ncheia.

Sabiiu in 4/16 Iuliu. (Felurite.) Eccellentí'a Sea Parintele Episcopu Andreiu Br. de Siagun'a a plecatu Joi in 2/14 Iuliu diminéti'a la 5 óre spre Mehadi'a. Domnedieu sa-i restitué prin binefacatórele bái de acolo sdruncinat'a scump'a sanatate! — In aceea si dí se re'ntórse la Sabiiu P. Archimandritu Popasu din calatori'a de 8 díle, ce o facuse la Brasiovu. — Adjutantele imperatescu, contele Coudenhoven a parasitu eri Sabiiulu, dupace calatorise in fug'a mare prin tíera, spre a aduce celoru inundati filantropiculu ajutoriu, tramisu loru de insusi bunulu Domnitoriu. — Dela Brasiovu se scrie, ca 'n urm'a enormeloru inundári ce au stricatu de totu comunicatiunea cu Romani'a, se simte in tóte pártile necasu si lipsa. Aceste câte-va díle au documentatu de ajunsu, ca sute si mii de ómeni patimescu in modu fórte simtibilu inchiderea tierעי nóstre decátra Romani'a. — Despre esamenele in gimnasiulu nostru din Brasiovu ne sosesce o corespundintia tocmai pecandu incheiamu; o vomu comunicá in nr. venitoriu. —

Resinari 6 Iuliu s. n. 1864. Eri si alaltaieri s'au tinutu cu elevii din scólele normali-capitali din opidulu nostru, esamenele publice, lu care au presidatu Précinsti'a s'a P. Protopopu si Inspectoru districtualu I. Panovicu. —

Se scie, ca cu inceputulu anului acestui'a scól'a poporala de aici se schimbá in scóla normalo-capitala cu 4 clase, se schimbá invetiatorii, si invetiamentulu se puse pe alta basa, amesuratulu instructiunei edate de cátra Suprem'a Directiune scolara. Straformandu-se dara scól'a, si publiculu au asceptatu cu totu dreptulu sa véda sporiulu, ce l'au facutu invetiatorii cu elevii in decursulu unui anu intregu scolasticu.

Publiculu se adunase într'unu numeru însemnatu, încâtu d'abi-lu cuprindeá localitatea. Sî din pârti mai departate ne onorara unii dintre invetiatori. Intre alti óspeti ne imbucurá multu presinti'a P. On. D. deputatu alu nostru sî Secretariu gubernialu Serv. Popoviciu B a r c i a n u , care in di-u'a d'antáiu au fostu pân' sér'a de fatia.

Inceputulu se facu cu class'a I. Citirea cu strabune sî cîrile, atátu civile cátu sî bisericesci, merse atátu de bine, încâtu toti se mirara de sporiulu, ce l'au facutu elevii acestia incepatori, cari asta tótna nu cunosceau nici literele, in sa acum nu numai ca citescu, ci sî scriu in ambe formele cu desteritate. Aici s'a vediutu sî convinsu fia care de bunatatea metodei de a citi sî scrie totu o data, aplicata in Abcdariulu D-lui Prof. Z. B o i u , încâtu numai ignorantii mai potú tiné de metod'a silabisárei, ce au domnitú pâna acum in scólele nóstre începátore. Citirea nu numai mehanica, ci sî la in-tielesu a eleviloru, cari la diferite întrebári dá respunsuri chiare cu pricepere sî nimerite, documentéza din destulu diliginti'a invetiatorulu clasei acestei'a N. Chiornitia, sî bun'a metoda, ce au urmatu.

Totu asemenea de bunu sî frumosu se vediu sporiulu in citire, calculare sî caligrafia sî in clas'a I. a fetitiloru, cá clase paralela, de cátra adjunctulu de invetiatoriu N. Bobesiu.

Dupa clas'a I-a la dorinti'a tuturoru s'a luatú clas'a IV. Respunsurile ce le-au datú elevii din catechismulu bogatu, au fostu in tóta privinti'a indestulítore. Citirea fluida pe lánge analis'a gramaticala, cátu sî sintactica, precum sî espressiunea de rostu a materiei cetite, documentá pe deplinu sporiulu, ce l'au facutu elevii in gramatica atátu formaria cátu sî in sintaxa. Cu deosebire respunsurile din sintaxa (propusetiunea simpla, amplificata, contrasa sî compusa, cum sî període) au adusu pre toti la uimire, vediendu ca elevii din clase normale potú dá astfelu de respunsuri, cari chiaru gimnasisti multi nu suntu in stare a le dá, sî a documentá astfelu de pricepere a sintaxei. Din german'a luandu-se traduceri dupa manualulu P. Sav'a Popoviciu B a r c i a n u , dela verbele iregularie, nu numai ca tradusera exemple din carte, ci sî exemple date de cátra unii din auditori le resolvara fára cea mai mica pedeca. Formele gramaticale, atátu regularie cátu sî irregularie, le sciau nimeri fórté bine. Din Aritmetica fractiunile vulgare, decimale, relatiunile sî proportiunile cu regul'a de trei simpla, se resolvara de cátra scolari atátu mentalu cátu sî pe tabla cu pricepere sî usuratate. Probele de caligrafia au fostu in tóta privinti'a esemplare.

Vediendu d. Prot. sporiulu acest'a imbucuratori, nu putú tiné a nu-si esprimá placerea sî bucuri'a, sî a rostí multiamita Dlui invetiatoriu sî Directore respectivu N. M i h a l t i a n u , sî sî scolariilor, provocandu totu odata sî pre parinti, dintre carii multi erau aci de fatia cá pentru de a vedé resultatulu sporiulu acestuia, sa-si tramita pruncii la gimnasiu,*) sa nu crutie nici o ostenéla, fiindu cei mai multi dintre densii sî inzestrati cu midilócele materiale necesarie, spre a poté tiné cáte unu fiu pela scóle mai nalte, din cari apoi sa esa individi harnici sî inteliginti, sî cari apoi sa póta lucrá pentru radicarea natiunei, pentru binele sî prosperarea ei sî pentru infflorirea sî fericirea patriei. Dupa acést'a se examinara din cantárele bisericesci, sî dupa ce cantara cáte unu mai multe irmóse din cele mái grele, cu o indemanare sî esactitate de mirare, ce facu onóre invetiatorulu de cantári N. Bobesiu sî dlui Directore, care atátu s'au interesatu sî au staruitu pentru a radica mediulu acestu importatu de cultura sî nobilare a inimei in scólele elementarie la stadiulu, care pe dreptu i se cuvine. Apoi cantara in coru irmosulu invierei, sî in urma intonara innulu cunoscutu alu veneratulu nostru Archipastoriu, Esc. Sele A n d r e i u B r. d e S i a g u n ' a , sî finira cu innulu populariu. —

Totu astadi sa examina sî clas'a III., care inca au corespunsu asceptárei generale, de sî dela inceputu scóla acést'a au avutu elevii cei mai slabi sî nepregatiti, in sa pe lánge diliginti'a, ce au aretatu invetiatorulu I. Metiu, au fostu sî aici resultatulu invetiamentulu imbucuratori.

A dóu'a di, la 7 óre, se începú cu clas'a II. examenulu din citirea romána, din computu- verbalu sî in scriu- care au fostu fórté bunu; dara cu deosebire din gramatic'a romána, impreunata cu dictandu, dupa form'a analitica, respunsurile au fostu esclinte. Citirea germana, inceputa cu elevii numai din Semestrulu alu 2-lea, au fostu de lauda. Atátu de bine au priceputu invetiatorulu respectivu P. Simtionu a-si alege o metoda, prin care sa-si tina elevii totdeun'a atenti sî vioi, încâtu erá de mirare atentiunea lor, atragerea sî iubirea, ce o aretau cátra invetiatorulu lor in decursulu examenulu, care tinú 5 óre.

*) Rogámu pre d. corespundinte a ne comunicá, deaca s'au dusu vreunu scolaru de acestia la vr'unu gimnasiu ori alta scóla mai inalta. Red.)

Dupa acést'a se examinara fetitiile din clas'a de Ineru. Atátu in cetirea cu strabune sî civile, cátu sî in computu s'au aretatu sporiulu bunu sî indestulitoriu. Obiectele lucrute de fetitie erau asiediate pe trei mese: Ciorapi de lánge sî de bambacu, manecare (scurteice) de lánge cusute sî stricanite cu flori de totu felulu, sî pe lánge multe alte lucruri de mána mai mici, cadre fórté frumóse cusute singuru numai dn cátra invetiacele sub conducerea invetiátorei; un a, ce² intipuiá pre maic'a Domnului rogandu-se, — erá prédelicata sî frumosu lucrata. Toti cáti au fostu de fatia, au fostu multiamiti cu cele produse in scóla de lucru.

In fine P. On. D. Protopopu multiamesce tuturoru invetiatoriloru pentru ostenelele ce le-au pusú intru a-si implini chiamarea lorú cea grea de invetiatoriu. P. I. Bratu — si esprimá bucuri'a sî multiamirea din partea comunei pentru sporiulu sî resultatulu, ce l'au vediutu la examenulu dela scólele aceste de nou organizate sî in privinti'a ast'a tinere. D. Directore multiamesce in termini scurti dlui Protopopu pentru zelulu, ce l'au aretatu si-lu aréta in implinirea chiamarei sele, necrutandu nici ostenéla nici betranctie, sî in urma amintesce, ca déca s'a facutu vreunu sporiu in anulu acest'a, apoi o buna parte avemu de a multiamí antistelui comunale, care in tóta privinti'a ni-au statú intru ajutoriu, cu deosebire au silitu pre toti acei parinti, cari nu-si tramiteau pre pruncii la scóla, luandu tóte mesurile, cá sa nu sté scóla góla. Decí i multiamesce in numele tuturoru invetiatoriloru.

Astadi dupa ce se tinú rogaciune de multiamita pentru finirea anului scolasticu, se adunara toti elevii cu invetiatorii in clas'a IV, unde pe lánge unu publicu mare erá sî diregatori'a comunala. Aci se citira classificatiunile, se impartira premiele, se facu promovarea, sî in urma se declamara din partea scolariilor mai multe poesii potrivite; sî se cantá in coru cu toti elevii. Festivitatea se fini cu impartirea scolariilor prin clasele, in care se promovara. — Unu Resinarénu.

Varietáti sî noutáti de di.

(Fóia romána in Bucovin'a.) In fine ferbin-tea dorintia a nóstra sî a fratiloru din Bucovin'a e aprópe de realizare. O corespundintia dto Cernauti a „Concordiei“ ne spune, ca 'n 13/25 Iuniu s'a tinutu o conferintia de inteliginti, preoti sî civili, carea stabilitu esirea sî program'a unei foi romanesci, ca Esc. Sea Eppulu Hakmann inca au aprobatu întreprinderea sî ca astfelu din 1/13 Augustu va avé sî Bucovin'a o fóia propria romanesca sub titlulu „Steau'a Bucovinei“ sub redactiunea dlui Prot. Sam. Andrieviciu. Urámu din inima acestei întreprinderi, dar ne tememu totdeodata, ca realizarea eii — spre cea mai mare dauna a tuturoru Romániloru, dar specialmente a Bucovineniloru — iar se va amaná; cáci pân momentulu, in care scriemu aceste, n'amu priimitu inca nici o insciintiare mai deaprópe. —

(Actu generosu.) Dómn'a directrice a teatrului romanescu din Cernauti, Fani Tardini, a datu in capital'a Bucovinei o representatiune teatrala in favórea fondulu reuniunei románe literarie, din carea resultá venitu curatu de 470f. v. a. (Óre dómn'a Tardini, ce ostenesce atát'a pe câmpulu literaturei románe, n'aru meritá, a se denumí membru onorariu alu acestei reuniuni?) —

Prospectu statisticu alu c. r. gimnasiu de statu din Sabiiu. La acést'a se afla 1 Directoru, 9 profesori ordinari, 2 Catecheti, 1 Suplentu sî 7 profesori extra-ordinari; cu totulu 20. Studiosi la acestu gimnasiu se afla 291, dintre cari: Románi gr. or. 116, gr. cat. 43, cu totulu 159. Germani rom. cat. 88; Unguri rom. cat. 37; reform. 2; Croati 3; Poloni 3; Boemi 1. —

(Bibliografia.) De curendu a esitu de sub tipariu „limb'a romána in oficiu“ unu compendiu alu gramati-cei románe, cu o colectiune de cele mai usitate exprimári in afaceri oficióse germano-románe sî romano-germane de d. I. P u s c a r i u . Cei ce dorescu a-si procurá acést'a carte, recomandabila, sa se adresezela librari'a S. Filtsch in Sabiiu, unde s'a tiparitu sî se afla sî de vendiare.

Calatori'a Principelui Cuz'a.

(Continuare sî capetu din nr. 50.)

Indata ce Principele se asiedia in balconu, începú defilarea. Inaltimea Sea laudá multu si de mai multe ori precisiunea sî escelinta tinuta a trupelor, si avú placerea sa constate progressele considerabili realizate in instructiune cá si in tinut'a armatei.

Unu incidentu particulariu causá óre-care sensatiune si intre oficerii otomani, ce insocia pe Inaltimea Sea, si intre trupe. In tóte armatele europene este obicei, sa se inchine stindardulu inaintea siefulu Statulu, si siefulu Statulu sa salute stindardulu, care personifica, cá sa dicemu asiá, patri'a, si pórtá in indoiturele sale interesele si onórea tieriei. Acestu obicei nu se practica de locu in Turci'a. Cu tóte astea Inaltimea Sea, printr'o cugetare de curtoasia, care a fa-

cutu impresiune asupra asistentiloru, si-a desvelitu capulu inaintea fia-carui drapelu ce trecea.

Unu altu incidentu a facutu o placere personala Principelui Alessandru Ioann. La sosirea sea in scola, Inaltimea Sea a gasitu pe DD. oficeri ai misiunii militare franceze, renduti in linia si cari i-au facutu onorile cu sabi'a in mana. Inaltimea Sea a vorbitu catu-va cu D. sicfu de escadronu din statulu maioru de Lalobe, comendante alu misiunii, si cu cei alti oficeri, si i-au complimentatu asupra succesoru pre invederate ale lucratoru loru.

Principele Alessandru Ioann si-a luat atunci concediu de la ministrulu de resbelu, Hussein pasi'a, multamindu-i de tote onorile ce-i a facutu. Seraskierulu respunde, ca are o indoita fericire, fiindu ca ordinile pentru primirea Inaltimei Sale i se dedese personalmente de Maiestatea Sea Sultanulu. Inaltimea Sea adause, retragendu-se ca-i pareu reu ca nu cunoscuse mai dinainte dispositiunile luate si ca s'a aflatu in mica tinuta pentru o revista de onore. Principele purta uniform'a de generalu, cu epolete, cu Kepi si plac'a ordinii imperiale Medjidie. Inaltimea Sea i spuse inca, ca nu va lipsi de a spune Maiestatii Sale Sultanului tota satisfactiunea ce avusese.

Principele Alessandru Ioann se duse apoi la Dolma-Bakce, spre a visita maretulu vaporu, ce face servitiulu particulariu alu M. S. Sultanului, si care statiunea inaintea palatulu. Rasim pasi'a si comandantele vaporulu facura cu multa gratia onorurile bordulu Inaltimei Sale, care admira in detaliu frumos'a constructiune, ingeniocele amendamente, instalarea splendida si tinuta escelinta a Talia-hulu.

Principele Alessandru Ioann trecu pe urma la Tophane, unde I. S. fu primitu la scar'a imperiala si unde gasi, ca si la casarne, trupele sub arme. Marele maistru de artileria aflandu-se absente, unu generalu de divisiune alu artileriei se puse la dispositiunea Principelui Domnitoriu alu Romaniloru, spre a-i face onorile mareteluor stabilimente de la Tophane. Atelierele de constructiune a furgoneluor, a careloru etc. fura cu amenuntulu visitate de Inaltimea Sea, precum si atelierulu de sfredelirea si ghintuirea tunuruluor, cari sosescu aci in starea bruta din usinele militare de la Zeitin-Burun. Principele a admiratu multu activitatea, ce domina in atelierele de la Tophane, si a felicitatu in gur'a mare pe oficeri pentru abilea directiune data lucratoru. „D-vostra sustineti cu demnitate, — duse Inaltimea Sea unui'a din oficeri, — vechi'a reputatiune a artileriei otomane.“

Principele Alessandru Ioann pleca din Tophane destulu de tardfu, si abia pe la 7 ore s'a se duse la chiosculu imperialu de la Apele-dulci.

Dumineca dimineti'a, la 8 ore si jumetate, Principele Alessandru Ioann se duse la Fanaru cu-o suitea numeroasa si stralucita, spre a asista la liturgi'a patriarchala. La portulu Fanarulu, Inaltimea Sea se urca in trasura si porni spre biserica in mijloculu unei multimi, care striga cu entusiasmu „Zij'ro!“ Multamita intervenirei unei trupe de Cavasi, Principele Alessandru Ioann potu ajunge nu fara greutate, — asi'a de mare era multimea, — la patriarchatu. Liturgi'a incepuse deja. Totu clerulu inaltu veni a primi pe Inaltimea Sea la port'a din afara a mitropoliei cu cadelnitiele, cu santele imagini si cu cea mai mare ceremonia a bisericei orientale. Principele-Domnitoriu alu Romaniloru se puse in strana pe unu tron dresatu in fati'a celui alu P. S. Patriarchulu ecumenicu.

Patriarchulu crediu ca pote profil'a de presintia Inaltimei Sale spre a sacra unu nou episcopu, cea ce da liturgiei dominicale o lumgime neobicinuita. O intemplanepreveduta, de care se vorbesce multu si intr'unu modu neexactu, si pe care voim'u a o mentiuna in adeveratele ei proportiuni, facu pe Principele Alessandru Ioann a se retrage mai nainte de implinirea tutoru ceremonieloru consecratiunei noului episcopu.

Voim'u a dice mai antaiu, ca Patriarchulu ecumenicu a facutu Inaltimei Sale cele mai inalte onoruri, ce biserica orientala acorda capeteluor coronate, si a chiamatu bine-cuventarile cerulu asupra Principelui Domnitoriu si-a Principescei-Domn'a Principateluor-unite intr'o rogaciune eocinte, in care numele Principelui Alessandru Ioann si alu Principescei Elene fura de mai multe ori repetite. Dara dupa cate ne spunu unii din martorii auriculari, Patriarchulu aru fi crediutu a pote resuscita, intr'unu discursu ce adresa Inaltimei Sale, o formula, pe care Patriarchulu o adresau odinioara ospodariloru, candu acesti'a, venindu a primi investitur'a S. Porti, se duceau a cere consecratiunea religioasa la Patriarchulu ecumenicu. Astadi insa, Romania are o biserica nationala, alu carei capu este P. S. mitropolitulu Ungro-Vlachiei, capulu clerulu romanu. Acesta biserica, spiritualmente, etc ca si cea din Constantinopole; ea admite, asigura unii, suprematia spirituala, altii dicu numai onorifica, a scaunulu Constantinopolei; dara, in ori-care alta privintia, ea se considera iudependinte, Patriarchulu ecumenicu n'are prin urmare nici o actiune, si mai cu seama nici o actiune politica a exercitata asupra Principateluor-unite, nici asupra Romaniloru, si cu atatu mai putinu asupra Siefulu statulu.

Formula de care se servi venerabilulu Patriarchu: „Te ungu si te recunosc de Principe etc.“ amintea unu trecutulu stersu si, amintindu-lu, pareu a dice, ca acesta consecratiune lipsise pana acumu Alesulu natiunei romane. Principale-Domnitoriu alu Principateluor-unite intrerupse cu respectu pe Santia Sea, dscendu-i in limb'a greca si cu o voce forte accentata: „Suntu siése ani, parintele meu, de candu sum Principele-Domnitoriu alu Romaniei prin vointia natjunei. Multiamescu P. S. Vostre pentru rogatiunile ce ati bine-voitu a adresa pentru mine si pentru Principes'a-Domna, Celui Pre'naltu. Voiu remane, ca si parintii mei, fiulu credinciosu alu bisericei ortodoxe.“

Ceremoniele urmara apoi, si Inaltimea Sea se retrase dupa inaltierea saneloru daruri.

Principele Alessandru Ioann manifestase dorintia de a se duce la palatulu patriarchalu, spre a accepta acolo finele servitiulu divin si a saluta pe P. S. Patriarchulu: dara enorm'a adunare de omeni nu permise Inaltimei Sale a-si realisa acestu proiectu: Inaltimea Sea nu potu nici chiaru a esi din biserica si a se duce la trasura decatu prin ajutorulu unui numerosu detasiamentu de cavasi, care abia potu deschide unu locu de trecere. Asistentii aretau cea mai viza dorintia a vede pe Principele Alessandru Ioann, si Inaltimea Se primi pretutindeni, din mijloculu unei multimi asi'a de impresiunabile semnele celui maisinceru respectu, cari, afara din biserica, se tradu-

ceau in acclamatiuni. Principele era in mare uniforma si porta pe langa plac'a ordinulu imperialu Medjidie si acea a ordinulu regalulu a S. S. Mauriciu si Lazar alu Italiei cu cordonulu celu mare.

Spre aducere aminte a visitei sale la Fanaru, Principele Alessandru Ioann a tramesu 100 galbini spitalulu grecu.

Populatiunea greca din Fanaru face actu de recunoscintia primindu cu curtoasfa pe Principele-Domnitoriu alu Romaniloru. Acum de curendu, Principele Alessandru Ioann aflase, ca prin secularizarea averiloru monastiresce in Romani'a, scola greca din Constantinopole s'ara fi aflandu in lipsa de mijloce. Inaltimea Sea, care a anuntiatu proiectulu fondarei in Constantinopole a unei scole romane, in care sa se primisca elevii tutoru nationalitatiloru de religione orientala, voi pana la infiintierea acestui institutu, sa sustine scola greca: Eforia acestei scole a primitu in dilele acestea o summa de 3,000 galbini, pe cari Principele Alessandru Ioann i-i da ca ajutoriu, in numele Romaniei.

De la Fanaru, Principele se duse la legatiunea Italiei, spre a inapoi'a D-lui comite Greppi, insarcinatulu cu afaceri, visit'a, ce reprezentantele Italiei i-facuse sambata dimineti'a.

In restulu dilei, Principele Alessandru Ioann a primitu visit'a mai multoru membri ai corpulu diplomaticu si a mai multoru inalti functionari ai Inaltei Porti.

Ser'a, Principele a pranditu la ministrulu afaceriloru esterne cu personele suitei sale. Toti demnitarii cei mai inalti ai sublimei Porti asista la serbatorea data in onorea Principelui Alessandru Ioann. Inaltimea Sea a vorbitu multu cu ministrulu de resbelu Hussein pasi'a si cu ministru marinei, Mehemed pasi'a, si-i a felicitatu asupra starei escelente a trupeloru si a bastimenteloru ce a visitatu.

Luni dimineti'a, protosinghelulu patriarchulu ecumenicu s'a duse la palatulu imperialu de la Apele-dulci ca sa multamisca Principelui Alessandru Ioann in numele Santiei ale, ca a bine voitu sa onoreze cu visit'a sea patriarchatulu si ca a asistatu la liturgi'a de Dumineca.

Ser'a, Principele Alessandru Ioann a pranditu la ambasadorulu Angliei. Inaltimsa Sea ave hain'a civila. Ministrulu afaceriloru straine si cei mai insemnati functionari ai Inaltei Porti se afla intre ospeti. Sir Henry Bulwer a radica unu toastu pentru Domnitoriu Principateluor-unite. Intr'unu lungu discursu a facutu istoria Romaniei de 10 ani si a felicitatu pe Inaltimea Sea, ca a invinsu atatea dificultati. Ambasadorulu Angliei a reamintitu, ca principele Alessandru Ioann are fericirea sa fia unu Principe alesu de natiunea romana; ca Inaltimea Sea are acesta indoita norocire, ca e alesu de doue ori, voindu, fara indoiala, prin o delicata alusiune, sa reamintisca votulu mai unanimu, prin care Romanii au incredintiatu din nou destinulu loru in manile Principelui Alessandru Ioann. Sir Henry Bulwer a reamintitu asemenea, de mai multe ori, raporturile de suzeranitate ale Principateluor-unite cu Inalta Porta.

Principele Alessandru Ioann a respunsu D-lui Ambasadoru alu Angliei prin unu toastu in onorea Sultanulu Abd-ul-Aziz si armatei otomane. Nu se pote mai bine esprime ultimele vorbe ale D-lui Henry Bulwer. Inaltimea Sea a adausu, ca a admiratu silintjele si solitudinea M. S. Sultanulu pentru armata sea, ca a admiratu si pe soldati, si a declarat cu glasu mare ca armata romana va fi, la trebuintia, avangarda armatei imperiale. Aceste putine vorbe au produsu, se dice, o impresiune insemnata asupra personeleor presinti.

Dupa cina, au trecut in salone unde au urmatu toti membrii corpulu diplomaticu. Principele Alessandru Ioann n'a lasatu pana la 11 ore si jumetate palatulu ambasadei Angliei. —

Din politic'a esteriara cea mai insemnata novela e, ca Dani'a, dupa decisiunea svaturiloru din Kopenhagen din 11 Iuliu, a si cerutu dela aliatii deocamdata o pauza in lupta, din care pauza apoi sa resulte armistiulu si pace definitiva.

Nr. 10—3 **Escriere de concursu.**

Infintiandu-se prin incuviintiare mai inalta in comun'a opidulu Resinari statiunea de medicu comunalu, se deschide prin acest'a concursu spre ocuparea eii.

Cu acestu postu e impreunatu afara de accidentiele de pela pacienti (cate 10 cr. dupa visita), unu salariu anualu de 900 f. adica: Noue sute fiorini v. a., ce se va radica din cass'a alodiala a opidulu in rate trimestrale decursive.

Competitorii la acesta statiune voru ave a-si tramite franco harthiele loru in asta privire la oficiulu subsemnatu (post'a Sabiiu) celu multu pana in 15 Augustu cal. nou, dovedindu fiacarele prin diplomele recerute,

a) ca au absolvitu cursulu medicinei la o universitate, avendu depusu doctoratulu dupa tote cerintiele statulu nostru, si mai de aproape —

b) ca este doctoru de medicina, doctoru de chirurgia si magistru de obstetricia.

Alegerea se va face in sensulu statuteloru satorite in asta privire si aprobate dela locurile mai inalte.

Resinari, 25 Iuniu 1864. **Oficiulu opidanu.**

Nr. 12—1 **Publicare.**

In urm'a Rescriptulu inaltulu ministeriu de resbelu din 23 Iuniu a. c. desp. 14 Nr. 1891 se primesce pre invetiamentulu cursulu inaltu, la c. r. Academi'a de medicina si Chirurgia Iosefina elevi Interni (adeca Scolari solvandi seu nesolvandi-erariali si Esterni).

Conditunile mai de aproape se potu lua in vedere in Hermanstädter Zeitung vereinigt mit dem Siebenbürger Boten din 16-19 si 22 Iuliu a. c.